

גמ' קידושין (ב:) - תליוה וקדיש

רב דניאל שטיין

א. חי' הרשב"א קידושין (ב:) - תנא האשה נקנית מדעתה אין בעל כרחה לא וכו'. ויש מי שהקשה אפילו תניא האיך קונה היכי הוה ס"ד דנקנית בע"כ דהיכי מצינו מקנה בע"כ, ואישתמיטתיה תלוה וזבין זביני' זביני ותלוה וקדיש קדושיה דאגב אונסא דזוזי גמרה ומקניא נפשה כאמימר דאית ליה הכין בפרק חזקת (ב"ב מח:): והכא לאו בעל כרחה לגמרי קאמר אלא כה"ג, וקי"ל כרב אשי דאמר התם באשה אינה מקודשת דהוא עשה שלא כהוגן עשו לו שלא כהוגן, ודוקיא דהכא כרב אשי אתיא וכו'.

והאיך שאנסוהו לקדש כתב הרמב"ם ז"ל קדושי קדושין, והרב בעל העיטור כתב שאין קדושי קדושין דתלוה וזבין אמרו תלוה וקני לא אמרו ונראין דברי הרמב"ם דאי אגב אונס' גמר וזבין כל שכן דגמר וקני.

ב. גמ' ב"ב (מה:) - ואמר אמימר תליוה וקדיש קדושי קדושין, מר בר רב אשי אמר באשה ודאי קדושין לא הוה, הוא עשה שלא כהוגן, לפיכך עשו עמו שלא כהוגן ואפקעינהו רבנן לקידושיה מיניה, אמר ליה רבינא לרב אשי תינח דקדיש בכספא, קדיש בביאה מאי איכא למימר, אמר ליה שויה רבנן לבעילתו בעילת זנות. [תוס' (שם) - תימה לרשב"א דקדיש בביאה בלא הפקעה לא להווי קדושין דהוי תליוהו ויהיב דכנגד גופה שקנוי לו אינו נותן לה כלום וכו' וי"ל דכנגד גופה שקנוי לו מתחייב לה שאר כסות ועונה].

ג. סמ"ג (עשה מ"ח) - אין האשה מתקדשת אלא לרצונה, שנאמר (דברים כ"ד, ב') והלכה והיתה משמעות המקרא הוא שמתקדשת מדעתה והמקדש אשה בעל כרחה אינה מקודשת, אבל האיך שאנסוהו שיקחנה בעל כרחה הרי זו מקודשת.

ד. תוס' סנהדרין (סח:) - והא דתנן בהנזקין (גיטין נט:): מציאת חרש וקטן יש בהן גזל מפני דרכי שלום אבל מדאורייתא לא דעת אחרת מקנה אותן שאני, והשתא ניחא הא דאמר בפ' לולב וערבה (סוכה מו:): לא ליקני איניש לוליביה לינוקא דינוקא מיקנא קני אקנויי לא מקני דמיקנא קני אפילו מדאורייתא דע"י דעת אחר' מקנה אותן זוכה מדאורייתא.

ה. ר"ן לנדרים (ל.) ד"ה ואשה - אלא כיון שהתורה אמרה כי יקח איש אשה ולא אמרה כי תלקח אשה לאיש לא כל הימנה שתכניס עצמה לרשות הבעל וכו' אלא מכיון שהיא מסכמת לקדושי האיש היא מבטלת דעתה ורצונה ומשוי נפשה אצל הבעל כדבר של הפקר והבעל מכניסה לרשותו הלכך אין אנו דנין בקדושין מצד האשה אלא מצד הבעל.

ו. רמב"ם (פ"ד אישות ה"א) - אין האשה מתקדשת אלא לרצונה והמקדש אשה בעל כרחה אינה מקודשת, אבל האיך שאנסוהו עד שקידש בעל כרחו הרי זו מקודשת. [השגת הרא"ד] אבל האיך שאנסוהו עד שקידש בעל כרחו הרי זו מקודשת. א"א והוא שיאמר רוצה אני.

ז. רמב"ם (פ"ב גירושין ה"כ) - מי שהדין נותן שכופין אותו לגרש את אשתו ולא רצה לגרש, בית דין של ישראל בכל מקום ובכל זמן מכין אותו עד שיאמר רוצה אני ויכתוב הגט והוא גט כשר וכו'. לפיכך זה שאינו רוצה לגרש מאחר שהוא רוצה להיות מישראל רוצה הוא לעשות כל המצות ולהתרחק מן העבירות ויצרו הוא שתקפו וכיון שהוכה עד שתשש יצרו ואמר רוצה אני כבר גרש לרצונו.

ח. רמב"ם (פ"א גירושין ה"א-ב') - ועשרה דברים הן עיקר הגירושין מן התורה ואלו הן שלא יגרש איש אלא ברצונו וכו' שנ' והיה אם לא תמצא חן בעיניו וגו' וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה ושלחה מביתו, אם לא תמצא חן בעיניו, מלמד שאינו מגרש אלא ברצונו, ואם נתגרשה שלא ברצונו אינה מגורשת.

ט. שו"ע (סי' שכ"ח סע' ב') - אין מפרישין חלה בלא רשות בעל העיסה. הגה: מיהו אם ידעינן דזכות הוא לבעל העיסה, כגון שהיתה העיסה מתקלקלת. מותר ליטול חלה בלא רשותו, זכין לאדם שלא בפניו. וכן משרתת שבבית יכולה ליטול חלה בלא רשותו, כיון שרגילה היא לפעמים שבעלת הבית נותנת לה רשות.

י. קצות החשן (סי' רמ"ג ס"ק ח') - וא"כ בהאי דמשרתת דמפרשת חלה משל בעה"ב אין בזה משום זכות, דלא אמרינן זכין לאדם שלא בפניו אלא היכא דזוכה המקבל באיזו דבר כמו במזכה חפץ לפלוני, או במזכה גט לאשתו דזוכה האשה בגט, או במפריש משלו, אבל מפריש משל בעה"ב אין זה זכות.